50726 ـ دۇكاننى تەييار قىلىشقا سەرپ قىلغان پۇلغا ۋە يوقاپ كەتكەن مالىلارغىمۇ زاكات ۋاجىپ بولامدۇ؟

سۇئال

مېنىڭ تىجارەت قىلىدىغان دۇكىنىم بولۇپ، ئۇنىڭدا (80000) رىيالىلىق سايمان بار، كىشىلەردىن ئالىدىغان (80000) قەرز بار، ئالتە ئاي ئىلگىرى بۇ دۇكانغا ئوت كەتتى، دۇكاننى رېمونت قىلىش بىلەن مالنى يېڭىلاشقا (40000) رىيال پۇل كەتتى، ئۇنىڭدىن (35000) دۇكاندىن ھەر ئايدا ئۆتەيمىز. مېنىڭ بىرىنچى سوئالىم: بىز ئوت كېتىشتىن بۇرۇن دۇكاندا بار بولغان سايمانلارنىڭ ھەممىسىنى ھېسابلاپ ئۇنىڭغا زاكات بېرىمىزمۇ؟(يەنى تولۇق خىراجەتكە قەرزنى قېتىپ، ئۇنىڭدىن يېڭىلاش ھەققىنى چىقىرىۋېتىپ، ئاشقىنىغا زاكات بېرىمىزمۇ؟).

ئىككىنچى سوئال: يېڭىلىغىلى بىر يىل بولمىدى، بىر يىل بولمىسىمۇ زاكات بېرىمىزمۇ؟ ياكى كىشىلەردىن ئالىدىغان قەرزنى قېتىپ دۇكانىنىڭ ھەممىسىگە زاكات بېرىمىزمۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمىز.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىغا ۋە قىيامەتكىچە ئۇلارغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

تىجارەت ئورۇنلىرىدا مەۋجۇت بولغان نەرسىلەر ئىككى تۈرگە بۆلىنىدۇ:

بىرىنچى قىسىم: تىجارەتكە تەييارلىغان نەرسىلەر زېمىن بولسۇن، يېمەكلىك ماددىلىرى بولسۇن، كېيىم-كېچەك ۋە باشقا سېتىلىدىغان نەرسىلەر.

ئىككىنچى قىسىم: تىجارەتكە تەييارلانمىغان بەلكى ئىشلەپ چىقىرىش ياكى ئىشلىتىلىدىغان زاۋۇت سايمانلىرى، ماشىنىلار، ئۆي جاھازلىرى، پوتۇسۇرەت سايمانلىرى، ھېسابلاش ئۈسكۈنىلىرى قاتارلىقلار.

بىرىنچى قىسىم: تىجارەت مالىرى دېيىلىدۇ، ئۇنىڭغا زاكات ۋاجىپ بولىدۇ، ئىككىنچى قىسىم: تۇراقلىق مۈلۈك دېيىلىدۇ، بۇنىڭغا زاكات ۋاجىپ بولمايدۇ.

ئىلگىرى42072-نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىدا تىجارەت مالىرىغا زاكاتنىڭ ۋاجىپ بولىدىغانلىقى بايان قىلىنغان، ئۇنىڭدا

زاكاتنڭ ئۆلچىمىمۇ بايان قىلىنغان، سېتىشقا تەييارلانمىغان تۇراقلىق ماددىلارغا زاكات ۋاجىپ بولمايدۇ.

22449- نومۇرلۇق سوئالنڭ جاۋابىدا تىجارەت ماللىرىدىن زاكاتنى چىقىرىشنڭ دۇرۇس بولىدىغانلىقى پەقەت نەخ پۇللا چېقىرىشنڭ ۋاجىپ بولمايدىغانلىقى بايان قىلىنغان.

تىجارەت ماللىرىدا زاكات ھېسابىنڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن 26236- نومۇرلۇق سوئالنڭ جاۋابىغا قارالسۇن، ئۇنىڭدا تىجارەت ماللىرىغا كېلىدىغان زاكاتنڭ سېتىۋالغان باھاغا ئەمەس بەلكى سېتىش باھاسىغا كېلىدىغانلىقى بايان قىلىنغان.

سۆزنڭ خۇلاسىسى: دۇكىنىڭىزدىن زاكات ئايرىيدىغان ۋاقىت كەلگەندە، تىجارەت ئورنىدا بار بولغان مالىلارنى ئايرىسىز ئۇنى بار بولغان نەخ پۇلغا قاتىسىز، ئۇنىڭغا ئېلىش مۇمكىن بولىدىغان قەرزلەرنى قاتىسىز، ئۇنىڭدىن 2.5% مىقدارىدا ھەممىسىنڭ زاكىتىنى ئايرىسىز.

ئەمما ھازىرچە ئېلىش مۇمكىن بولمايدىغان قەرزلەر بولسا ياكى قەرزدار كەمبەغەل بولسا، ئۇنى تاپشۇرۇپ ئالمىغۇچە ئۇنىڭغا زاكات كەلمەيدۇ، تاپشۇرۇپ ئالغاندىن كېيىن شۇ كۈندىن باشلاپ ھېسابلاپ بىر يىل ھېسابلايسىز، ئېھتىياتەن تاپشۇرۇپ ئالغاندا گەرچە بىر قانچە يىللار ئۆتكەن بولسىمۇ ئۇنىڭدىن بىر يىللىق زاكاتنى ئايرىۋەتسىڭىز ياخشى بولىدۇ. بۇ ھەقتە 1346- نومۇرلۇق سوئالنڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

ئالىملارنڭ توغرا قارىشىغا كۆرە، سىزنڭ باشقىلارغا بېرىدىغان قەرزىڭىز بولسا ئۇنى ئادا قىلمىغان بولسىڭىز ئۇنى زاكات بېرىدىغان مالدىن ئايرىۋەتمەستىن زاكىتىنى بېرىسىز. بۇ ھەقتە 22426- نومۇرلۇق سوئالنڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

تىجارەت ئورنىدا كۆيۈپ كەتكەن مال ھازىر بار بولغان مالغا قېتىلمايدۇ. دۇكانغا ئوت كەتكەندىن كېيىن يېڭىلاش ئۈچۈن قىلغان نەرسىلەر دۇكان سايمانلىرى، دىكۇر ۋە تۇراقلىق نەرسىلەر بولسا، بۇنىڭغا زاكات كەلمەيدىغانلىقىنى ئىلگىرى بايان قىلدۇق، بۇ تىجارەت ئورنىدا مەۋجۇت بولغان زاكات بېرىدىغان مالىلار بىلەن بىرگە ھېسابلانمايدۇ. دۇكاننڭ پۇلىدىن سېتىۋالغان مالىلار سېتىلغان بولۇپ ئۇنىڭدىن پايدا چىققان بولسا، ئۇ پايدىغا يىل توشمىغان بولسىمۇ ئومۇمى مال بىلەن قېتىپ ئۇنڭ زاكىتى بېرىلىدۇ، ئەگەر دۇكاننڭ پۇلىدىن باشقا بىر پۇلغا مال سېتىۋالغان بولسا ئۇنىڭغا يىلنڭ توشۇشى ئۇنى سېتىۋالغان پۇلغا يىلنڭ توشۇشىدۇر، ئۇ مالنڭ يىلى ئاشۇ پۇلنڭ يىلىغا ئاساسەن توشىدۇ.

ئاللاھ تائالادىن سىزگە ياخشىلىقنى ئالماشتۇرۇپ بېرىشنى ۋە سىزگە گۈزەل، ھالال رىزىق بېرىشنى سورايمىز.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.